

a zo Decedet en n'os-màn.

37

— «Bar Dio maro ar Benneze,

«Ah! me zo he gür lapez.

29.

«Heur' vech e Doa Din lavaret

«Dar cibargis Oberf n'he rajen get;

«Ho rey gentoch da Kertomas,

«Pini en Doa ar muia-grac.

Fin.

Recit

lus ar revolution Terrubl'choarvezte Paris,

Ar 26, 27, 28 ha 29 a vis Guirere 1830.

Yorlon: edieu, Pontreco.

1.

Predet oll hoch attantion, Bretonet a Meiz- Drel

Da glevet ar recit guirion renget en un urz fidel;

Ennàn e velot pen-da-ben pebes revolution

zo bet achuet ger souden dre gourach an Nation.

38

2.

Ar bevor warnuquant Gouver e noe casset. lizerou
Da beys Par, da beys Depute da vont. D's. a. Marub leou;
Mes pequen horrupt decevanc, archouech warnuquant, ô diou!
E voa distrujit Chartar Giranc, e voat dija en abin.

3.

Beis ordenanc, a voe rentet has a ras, Dou all friou;
Actou dignous a ministrat incapabl da chevouin.
«Ha de co sta hoch attashet ho. Mbert, ho. novel!
«Na ouffach par. da voatash oua a vejans, in. p. de»

4.

Clévit archenta ordenanc, ha comprunt a pisen;
na alliet mui ebars en Franc, publica oupinion.
E chec ul liberte leal deket da beys citoyen,
Archerien, prizon, tribunal, a voa a Douca moyen.

5.

An eit eus an ordenancou a voe euit neanti.
D'an Electourien o droajje ha donat d's. zommet de
Men dija an ordenanc, - mû gallet caout be guir.

At liberta ne vaa netra, hac arbore, a vaa collit. 307

6.

An deirvet ordrenanc, avaa rentet vit disunani
 Un assemble choaset gunt joa evit boncus reb-hini.
 An pennaou fall e doa serjet dindan ar yeau hor b'erie,
 Na gant temon fumiell losget donet ouyeu d'hor t'eshi.

Ar 26 abis Gouere.

7.

Paris a vaa tranqui meurbit, pa eruas Monitor...
 Gergentan oll zo spouronet hac en em zell gant horras.
 Na gredonet ober ur par, na comz demeur un mignou;
 Glacharet eubian ha bras, ramaa ra o schalon.

8.

Protestation ar Epelaouerien.

"Aboue chouecl' mis vaa amouezet violanc at legonou,
 "Mes den n'e devije credit e zoat gen tost dan temon,
 "Ar ministret a bublie vaa gementse falsentez,
 "Gouevoude an oll a vele an droue o cregi bendez.

9.

"Arrien legal zo affrontet, hini an arza goumaone."

40 "Den na dle bez Soumetet da actou a violanc,
 "Hervez ar Chart, articl eizvet, eo permitet da besped
 "Da ober ma vez imprimet e oeuvrou, herve't lezen.

10.

"heun a fianc, et lezennoù, o heuillemz gant plijadur;
 "Abes hirio, dre'n ordrenancou, na r'er nemet goascadur.
 "Rac-se, pa deu's gouarnamant Da verrie oll lezou,
 "En em sellemz palantamant dir pauset eus hor boujou."

11.

Nombro-brasa manufactureiroù a zo serret en Paris,
 A ouvrier dre ar roue na gas labour vit ney pri.
 Ar c'hemmer, a zo neantet, an oll quen dirzper;
 Partout al labour zo manget: n'ouzer petra da ober.

12.

Autre, Cernoux, den generus, falcet ive da cessi,
 A lavar de du d'maleurus: "Nellia nui hoch accugi;
 "Ezoch aze cant-ante cant di labour, hez neb eypet:
 "Dalcit eiz de a be'mant... Crenaràn varhe miset.

13.

"Gouzout ar rit, da mignonot, eo suprimet samicher;

"Rac-se navet get estonet mar serran va attelies. 49.
 " it brema da choulen labous oustho mestr mad, hoiloue;
 " en co a de dont d'ho sicour: mien deqir enhan' d'oues."

14.

Ar bobl en em dastum gergent vardro ar Pales-Royal,
 Hac eno en em gurulent, hep gout pebra da zonzal....
 Ar jandarmerie a erru da zissige ar vanden,
 Ha lachamant e creiz ar ru o sco a Doliou Sabren.

15.

Grouplou demeus ar Gard-Royal a encern ar jardinou,
 O voal-dieté an oll tractal, prest e serront ar gillou:
 Ar foul achano en em denn, leun a spont hac a c'hlachap,
 En ur griat van bouez ebenn: Dan traon, Polignac barbar!..

16

Ar Gardou-Royal, gant arnach, a vassacc ar vourchisien,
 Hac ara un horrupt carnachensan oll, bras ha bien.
 Ar prenestou a ze briget, ar massacc a ze orien,
 Ar gardou a ze lapidet; ô Doue! pebes goalen!..

Protestation an Deputet.

33.

47.

17.

"Ni entrezomp, Deputets, a brôtets, naran henor
 "Et enep goal. ouer Ministret, pere a ra decomp horor:
 "O ordenancou maleürusa laqa Franc, endanger,
 "Rac-se bezomp oll generus, ha sabromp hor man-brûgues?"

18.

Ar 27 a vis Gouere.

Ar boblenfoul ha chep armou en assambly, Dely
 "Hac an archerien dre'r ruyou o sabrenne a dare;
 "Abesoudene zeus resistanc, andud bepret o cregi,
 "Mem laqa leunavallanc, gant armou d'ogombati.

19.

Calz anep a red souden varqu pates Polignac,
 "Abes emâ vit en em difen ha teñhel ouz peb allac
 "A laqa enem encerni ouz calz eus a gannonion,
 "Hac encur eva ha debri a goumaude a onustion.

20

Heep accord enem unanet, an haro set bouershi sien
 "Qer gentro ene manuparet eus ar grestou a zifen.

O'henta S'aignneuze a voe da Derri an faouillon, 43
 Ha Den em brocueri goude sabrennou ha fusuillon,

21.

Ar rugou voe buan barret a dreintou ha a gieri,
 Evit ma vije arretel ar jandarmel eunni.
 Heep gemer us moment repos, an oll en embreyarnad
 Evit soulen ar chaera coudre an derrepla combat.

22.

An 28 a vis gouere.

Dioes an mintin an boblañter a voe oll en mouvamant,
 An Gy-Commun en b'ranjer 400 a en pouvoe te d'villant.
 Mactel an drapeau bicolor a flot va beg an tourion;
 An tocsin a greg an horro, terribl voe an treb'villon.

23.

Ar Gardou eôs national ha soudardet an eun
 A vireder en ractel evit vicout an difen.
 Haro seth sterlity lena, en em gav alaundare,
 Ha c'agier, c'arguet a ja a liberte, p'v' maro!..

24.

Oll scolacrien vaillant Paris en em joign da s'ourch'iner,

44 An archerien, souldardet suisse o gass'adversourien;
 sac erit s'insouldardet all, daoust m'ò devoa bet archien,
 M'eller get nemeur o zamal, na voaut get hepuechamant.

25.

Anfin, ar massacre à goumauc, na glévet nemeur temon;
 moe teucharosit. France, da goez a l'andemou;
 mes aranc receo ar mare erent d'ò adversourien
 sear give neuz d'ò ro haruilla var ar blacen.

26.

Diba vest voe ar ruyou, an doemou dizprenet,
 an oll a gargue o champrou, hac er preestoue sotel,
 Dre mavelet ebars er ru Suisse, gardou, archerien,
 E goant flastret er d'icouls te; noo mui dezgo adermen.

27.

Gen horrupte voe ar charnach, na seljet nauze souder.
 Ar gardou-royet gant arnach o liffraunna bleo o fenn;
 "Man, eruzo, en eruzdat, n'omp get g'iet deus seurt lorfet;
 "Lazit a'champion er g'elac, m'ò; bijen ne vemp d'ivorchat.

28.

Unan eus o officierien da'bolignac a scrivas:

„Ne gontit get war va soulen, re zo massacret, siouas! 48
 „Ar charnach-mâ zo gant Doue, me entou, disa prouet,
 „Ha certen biscoas hon Roue n'indereus er peruelet.”

An 29 a vis goueres

29.

Drou general: Gerard, Dubourg, a gweues commandant,
 Haac en pebtre, en peb falsbourg a gendru andud vadlant.
 Ur mignon beuas dar roue en em rent ene gweues,
 Haac er Suppli, en han' Doue, da lagal fin dar vison.

30.

Ganto Bolignac conjuret da rai e zomision,
 Haac ar Roue ive pedet, vit boabeus an nation,
 Da derri an ordrenancou, a vit malec ar goursen;
 Ubes ar Ministr gant bombancou a fell dezan o goulen.

31.

O malecureser ger Paris! cede ta eta lioret
 D'antrezel civil, Dre avis tud goue cruel ha tigrel!
 Ar massacr, antan haac ar gouad a veler e peb gartier,
 Ha respecter na sex, na vad; distruja eo aranger.

46

32.

Eni devez e zec bet gradet ar charnach gen horverus;
 Mac a vil den zebet lazet hedun amzer gen euzer!
 Mac a hini o deus collet breudeur, tadou ha mamou,
 Mac a zo brema' bandouet. Dar viser had ar chavoue!

33.

En deizioù-ze e voe quiet graquez ha bugatigou
 o combativel baront evit soulen o droajou,
 Ma vezet din dout da scrifa zeb action generuz,
 isigen na elfen finisa, rac oll e voent beuzidur.

34.

Martez ve c'azet habeg ma chomfa liep d'ictéria
 An action gasoajou vreg e creiz ar charnach bressa;
 Diffram a rent o fuzmellou digant soudardet lazet,
 Mac hed an deiz, o gombatjou en em ganneut vel gaset,

35.

Merchet gaouang' o bet quiet, o tisprizout ar onindrail,
 Beass quin d'adherri seched o zud e creiz ar vataill.
 Un itron o gassa bender, he feras mab dar gouleat,

Has a excite auega D'aber o Dever excite. 44

36.

Mes sellaouit olt amâ c'hoas undra has hoch etono;
 Ur paatru eus a benze vloar, mes n'ouez q'it e hanu,
 adreus d'an tan had'ar mindraill, aruet eus ur virstolen,
 Has us chet cavalier e saill has etor d'azou e beun.

37.

Dionch-te an olt temou neuz varnezân z'abet torqet,
 Mes ar buguel, dre c'hrac Doue, var e gôf zo n'eu dolat,
 E garaboussen roa caezet etouez e adverrourea;
 Mont ra hardi de guemerel, hep beza trapet neptenn.

38.

Ur Gard national chasser, arase monet d'argembal,
 A boq de vreguic yaouanq ger, Douguere, kurv'n hanad.
 "Ha c'haloa, emez, a g'ien ed'ed out, va g'ius vignon,
 "Mes, red... Disques out citoyen, her d'ifen un nation."

39.

Ur plachie yaouanq a c'iter demeus ar brassaalon,
 O velet varnie etenn, e saill var ur pezcrou;

46. Cunduct Dardoy - k'et neuze var us fauleill vos plasot,
 Ha curvet eus a laure. Dar gubet neuze digastet,

40.

Secrogetreus ar brovidane, Dindan tinnocourchisset,
 Ar rui Dardisour, has o'cane, Has ar ledi an d'ni blazje
 O d'ca caera vocation, Souelagi ar maleurus!

Poz triumph dar religion da g'out tud gen g'eurus!

41.

Dre-ugent p'agen a g'avan leus a vorc'ou vallant's
 Ebar el leus a g'onsultan e gloar ar bobl ar baris,
 Mas Dre nell'an oll o scrifa, me ho p'ca, citojanet,
 Da g'riat oll g'ant calz a joa : 'D'is ar Darisiane!

42.

Hop g'ant's courrijus bras a expous dar sin
 Penos endoa collet, siouar, e reug, e autorite,
 Charles-Deg, mantret g'ant gl'achas, a respout dejan d'ouen,
 M'ur sell'et trist dan douar : Petra fell d'ic'h a rafin?

43.

Charles-Deg hac oll famill, redus et dan disesper,

In em Drein varge o eich, o ene leun a rezer;
 Stracal a ra o chalouan o quattal bro gae ar Franc;
 Adieu! mezo, leun a ya'lae, n'hon eus quira esperance.

44.

Ar Pared hac an Deputet a ur rouez e general
 O de veus le tractal galvet d'hon gouarn ur princ, leal:
 Louis-Philip, Duc d'Orleans, den just, fidel ha guirion
 A zo pignet war bon ar Franc, en ja a vras an nation.

45.

Neuz e teu, dirac Doue, e perance, an oll cheffea,
 Da Doue e var e feiz, al le D'obervi al legemou,
 Da chouaric gante lealdet, da reuta justit, ato,
 Ha d'ober o boueas bepret, dan oll bete ar maro.

46.

Ceta eta hauvezet Ite Franc, al le vit France
 Louis-Philip Qenta hauvet, ravago dign a France!
 Graç, Doue da elloc, rena vite boueas ar Francien,
 Ha graç, ive d'elloc leza guir Doue da bepret iloyou.

47.

Brema, Francien, ive breudier, adha'no imp hon oll rouezou

80 Da Jona, avelas hor boueas, veito abitan e favoreira,
 En em unistongas a galon, bezomp mignonet ato,
 Abhor bo e vendiction beten heur eus hor maro.

Fim.

(30 Saint 1830)

Sonen en inean.

1.

Abbe cad pair ne veit quet rouhet
 Ar toul ou mor mar d'houe digoit;
 Jesus e de's em zigasset
 D'oue tihueinegn mar m'oh couquet

2.

Jesus e de's em zigasset
 D'ou tihueinegn mar m'oh couquet
 D'ou tihuen diar ou tuis quetan
 De pedeign Doue' quet en inean,

3.

Abi zo n'hou c'uelé couquet
 En inean pair e zo de's